

Ország, város...

(Befejező rész)

Víz

Urán-kút Kővágóörsön több is van, betonfödémrel lezárva, és a sugárvezélytől rettegők képzeletét megmozgatva. Ahogy a tapolcaiakét a *Szent György hegy* lábánál lévő *Királ-kút* (avagy *Királykúti forrás*) mozgatta meg: egyesek szerint Mátyás király itt itatta a lovát, mások szerint a kútból egyszer sárkánykígyó jött elő, és mindennapi betevő falatjaként már a királylányt követelte, amikor Szent György vitéz elbánt vele, megint mások szerint a kútban egy harang – és vele együtt sok arany is – elmerült, majd az előbbi minden hetedik évben „feljött”, de az aranyat hasztalan keresték.

Ezzel szemben a *Ság puszta* nevű, zánkai Balaton-part szakaszon lévő, de *Köveskál*hoz kötődő *Vérkút* (úgy is, mint *Vérkúti fürdő*) nem a képzelet szüleménye, hanem a minden képzeletet fölülmúló valóságé. Eötvös Károly is leírja²⁴, hogy egy Sietős Gábor (másképpen *Hugli*) ragadványnevű, köveskáli borbély miképpen létesített ott „köpölyöző intézetet”, amelynek az emléke Köveskálon is elevenen él.

Olyan régi *Bodonkut*, amilyennek a bélése egykor még csak nem is kő, hanem kivájt fatörzs lehetett (olyan testes, mint amilyenből a balatoni *bodonhajókat* készítették), Ábrahámhegy, Mindszentkál és Szentbékál határában is van, de ha így volt, a fagyűrűket akkor is már rég cementgyűrűkkel cserélték fel, ám a név – egykori alapját veszve bár – a régi maradt, még olyan kutakra is kiterjesztve, amelyek fabélést sosem láttak. A henyei *Jégfarku kút* a nevét (a Szent György hegyi sárkány hideg leheletéhez képzelt *Jégbarlangtól* eltérően) talán nem csupán nagyon hideg vizéhez társított képzeteknek, hanem ott télen jellemzőnek talált jégcsapoknak is köszönheti. A mindszentkáli *Csiger-kút* vizét az ottani kocsmáros állítólag csigerbor készítésére is használta, (sőt, a bort ebből vizezte is), a köveskáli *Fejfájós* (mert azt mondják, a forrás vizével fejfájást okozó) –*kutat* bizonyára azért nevezik *Térdes-kutnak* is, mert térdelve kell belőle vizet meríteni, ahogy a henyei *Hódlókút*nak is „hódolni” kell, vagyis le kell borulni előtte. A kapolcsi, diszeli és badacsonytomaji *Büdös-kutak* neve pedig végképp önmagáért beszél.

A Köveskál és Kővágóörs közötti *Sásdi-réteken* eredő források vizét a *Sásdi-patak* szállítja a Balatonba. Hogy egykor rajta malom lehetett, azt nemcsak másik, *Malom-séd* neve, hanem egy 1850-es években készült kataszteri térkép „urasági földbirtok dült malmai” megjegyzése is igazolja.

A környék leghíresebb ásványvizei a (*Theodora* márkanéven kizsákmányolt) *Kékkúti*, a *Gulácsi* és a pálkövei *Savanyu kút*ból jövő *Savanyu víz*.

A *Fekete-hegyi* tavak közül a „növény” fogalmával is társíthatónak tekintettük a *Monostortóval* együtt tőzegmoha lappjáról híres *Barkás-tavat*, a vízében tenyésző gyógynövény (*Acorus calamus*) gyökeréről nevezetes *Kálomis-* (vagy *Kálamisz*) -*tavat* és a *Fenyves-kráternek* is nevezett *Bikálót* (vagy *Bika-tavat*) – amelynek utóbbi nevei viszont az „állat” fogalomkör lehetőségeit bővítették.

A kisörspusztai *Bányatavak* alakját, méretét és vízminőségét a bányaművelés évről évre változtatja. A különleges kvarchomok kitermelése nemcsak az ottani *kötengert* tette tönkre, de a *Burnót patak* (másképpen *Séd* vagy *Ábrahámi Séd*, illetve Cholnokynál *Burnóti-patak*) medrének egy részét is kisajátította, a bányatelkekké minősített falut pedig bekerítette. 2005-ben szó szerint: drótkerítéssel. A *Berek*, *Bozót*, *Burnót* és *Bugyberek* (valamint röviden csak *Kisörs*) addig is gazdag névkészlete ezáltal sajnálatos okból gyarapodott. A maradék házakat, temetőt és műemlék haranglábát a pusztulástól megmentő (ám a bányatavak csábításának ellenállni nem tudó), nyaranta népes üdülőközösséget és az

egyetlen állandó lakost ugyanis a drótkerítés oly mértékben fölháborította, hogy az egyedüli, szabadon hagyott bekötőút jelzőtábláját átfestették. Azóta az áll rajta, hogy *Kisörs-láger*. A tavaknak a bennük minden tilalom ellenére fürdőzők adtak nevet. Amelyiken a patak átfolyik, az a *Patakos*, amelyiknek a partján vöröses iszap rakódik le, az a *Vasas* (más néven *Salföldi*, mert ez van Salföldhöz legközelebb), és van egy *Sekély* meg egy *Misztikus*, vagy más néven *Süppedős* is. Ez az utóbbi jelző a bányaterület jó részét megilleti, még az agyagos homokkal feltöltött, régi tavak környéke is olyan, mint a „száraz tónak nedves partja”: aki túl sokáig áll egy helyben, az lassan süllyedni kezd. Még a nagy bekerítés előtt volt rá eset, hogy meggondolatlanul oda irányított, és süllyedni kezdő lovainkat (egyikük lovasával együtt) csak nagy nehézségek árán sikerült kimenteni²⁵.

Növény

Míg az „ország”, a „város”, a „ház”, a „hegy” és a „víz” esetében azok neveit kellett gyűjtögetni, a „növény”, az „állat” és a „híreseMBER” csoportban olyanokat, amelyekről vagy akikről az általunk térképezett térségben elneveztek valamit. Ilyenformán példának okáért a tapolcai *Ipszilonok* miatt kiírtott *Barackos* vagy a Köveskálón (az *Életház* mögött) *Mandulássá* vált, néhai *Berkenyész* játékunkban mint „ország”, a *barack*, a *mandula* és a *berkenye* viszont mint helyi „növény” szerepelhetett.

Hasonlóképp a tapolcai *Almafa-réten* és a monostorapáti *Ómás-vögyben* termett alma, a *Kódistelket* (vagy *Szegein-fődeket*) ellepő „kódisfű” és a *Répa vető út* mentén az erdei vadaknak kiszórt répa, a mindszentkáli *Körtelesi dűlőben* érő körte, a *Borzás-háti réten* tenyésző bodza és a *Gelegényes* nevet adó galagonya, a gyulakeszi *Gyárfásban* rejlő nyárfa, a henyei *Bögtető* (másképpen *Bükkhegy* vagy *Bükkhegy*) és az ábrahámhegyi *Bök(hegy és -tető)* nevében – de a valóságban már nem – uralkodó bükk, a Monostorapáti fölötti *Boncsos-tető* fáira fölklúszó borostyán, a salzföldi *Cser*, *Cseri kereszt* és *Cseri-kut* nevekből sarjadó cser(fa), a gyér füvű, bokros legelőt is jelentő *Magyal* névben rejlő *Ilex aquifolium*, a kékkúti *Mogyorósi-* (vagy *Mogyoródi-*) dűlőben termő mogyoró és a *Rozs-kúti dűlőnek* nevet adó rozs, a kővágóörsi *Alszeg* végében, a *Szegszénai réteken* termő (Pesty szerint „félsegg”, mert sáros) széna és az *Iremfő* (vagy *Irem-fő, Ürömfő*) néven is ismert *Kopári-út* mentén a néphagyományban boszorkánysöprűnek is alkalmas bárányüröm, a káptalan-tóti *Szemilon-tetőre* 1890-ben telepített, „szemilon” nevű szőlőfajta, no meg a kővágóörsi *Nyálás-tóban* tenyésző békanyál és a salzföldi *Lencsés-tó* békalencse állománya. A henyei, kékkúti és tapolcai *Haraszt* mint „növény” (Pteridophyta) is játékjogot nyert. Ám azt is tudni kellett, hogy mit neveztek el róluk.

Ha valaki csak annyit írt, hogy „(búza)kalász”, „szőlő” vagy „tölgy”, de meg tudta mondani, hogy az Monostorapáti, illetve Ábrahámhegy, Badacsony(tomaj), Gyulakeszi, Hegymagas, Káptalan-tóti, Kisapáti, Lesencefalu, Monostorapáti, Nemesgulács, Raposka, Révfülöp, Szentbékálla vagy Zalahaláp, tölgylevél és makk pedig ugyancsak Monostorapáti címerében látható, akkor az ezzel szereshető pontja érvényes lett.

Állat

A helynevekben szereplő állatok közül a róka volt a leggyakoribb. A hegyeknél már említett, ábrahámhegyi *Bagoly-sziklát Róka-sziklának* is hívják, amiben éppúgy benne van, mint a szigligeti *Rókarántó* (domb) nevében, de *Róka-domb* van Sáskán és Lesencetomajban is, Kisapátiban pedig *Rókaberek*, Zalahalápon *Róka-főd*, Révfülöpön *Róka-hegy*, Badacsonyban *Róka-lik* (barlang) és *Rókatoppantó*, Taliándörögdön *Rókás-árok*, Diszelben *Rókaugrasztó*.

Nyulat a zalahalápi *Nyúl-dombon*, a köveskáli *Nyúl-dombi dűlőben*, a diszeli *Nyulászó-dombokon* és a szentbékállai *Nyúlszalasztó dombon* lehet keresni, bár az utóbbin azért nem érdemes, mert ha átszalad a szomszédos vadászterületre, akkor annak már lőttek (mások).

Kígyó a hegyesi *Kígyós nyiladékban*, a nyirádi *Kígyós-patakban*, meg a sáskai és lesencetomaji *Kígyós tavakban* egyaránt található, rák ellenben csak a szentbékkáli *Rákuta* tavacskáiban. *Teknősbékkát* egy bizonyos szemszögből annak látszó, salföldi kőrákás rejt, pizstrángot pedig a Tapolca patakra települt, városszéli *Pizstrángos* tenyészt. *Cinege* egy hasonló, meredek monostorapáti domboldalon, *Jégmadár* pedig a Szájbély Árpád Somogyba követ szállító hajójáról elnevezett, ábrahámhegyi vitorláskikötőben található.

A gyulakeszi *Szarvas mocsár* egy benne elsüllyedt, fehér szarvas legendáját őrzi.

Lovat is a szentbékkáli *Lovaspó* (pálya) közelében érdemesebb keresni, mint a tapolcai *Nyihogó réten*, mert ott már rég elmerültek az egykori ingoványban. Bika viszont található a szigligeti *Bikaföldön*, számtalan *-istállóban*, a szentbékkáli *Bika-tó* partján, a Mindszentházi, Hegymagasi, Lesencetomaji *-réteken*, a kapolcsi *Bikás-kerben* és az ábrahámhegyi *Bikaölési dűlőben* is, ahol állítólag egy megvadult bikát öltek meg, bár Pesty szerint az itteni csorda uralkodóját egy annak bömbölését meghalló, Balatonboglárról átúszó hím „ütte agyon”, Jankó szerint pedig ugyanazt egy hal húzta le a víz alá, és ott ölte meg. Kihérlett bikát ezzel szemben a (parasztok számára tiltott, uradalmi) gyulakeszi, sáskai és Mindszentházi *Ökörtilos* legelőkön, a lesencefalui *Ökör-völgyben* és a monostorapáti Kis-Boncsos tetőn lévő, *Ökörhálás* fennsíkon kell keresni. Szarvatlan marha (vagy kecske), azaz „buga” csak a („Buga” ragadványnevével Schwarzmann után *Svarcman-rétek* is csúfolt) kisapáti *Buga-réten* található, de birka elég sok van: Vigántpetenden a *Birka-dombon*, a Kornyi-tó partján (és még sokfelé) *Birkaakóban*, Zalahalápon (és másutt) pedig *Juhhodályban*. Kecské pedig – többek között – a kapolcsi *Kecske-hegyen* és *-kövön*, meg a lesencetomaji *Kecske-csapáson* és a szentbékkáli *Bakutai csapáson*. Kutya van minden *Kutyaszorítottban* (zsákutcában).

A Kornyi tónál tenyésztett *Káli strucc* és a Káli Medence Környezetvédelmi Társaság Híradójában pletykarovatot vezető *Káli kacsa*²⁶ esetében is e nevezetes madarak kezdőbetűit (S vagy K) tekintettük mérvadónak, jóllehet ezen esetekben az állat nem jelző volt, hanem jelzett szó.

Végül, a valós vagy képzelt címerállatokat (az ábrahámhegyi halat, a badacsonytomaji sast és griffmadarat, a szigligeti egyszarvút, a raposkai sárkányt és a Mindszentházi sárkánykígyót, valamint a balatonhenyei, a köveskáli, a kövágóörsi és a tapolcai oroszlánokat)²⁷ ugyancsak elfogadtuk.

Híres ember

Huszonegy településen az utcák többségét (kilenc faluban mindet) „híres emberekről” nevezték el. Ráadásul, a nyolcvanöt híresség közül csak tizenöt volt helyismeretet terjesztő, helyi nevezetesség, de nem volt közöttük a Balaton-felvidék számos, kiváló kutatója – sem Cholnoky Jenő, sem Jankó János, sem Sebestyén Gyula – és például az egész Balaton madárvilágát feltérképező *Csörgey* Tituszról is csak ott (Ábrahámhegyen) neveztek el utcát, ahol egykor nyaralója volt.

A népszerűségi listát *Petőfi* vezette, aki huszonnyolc utca névadója lett, őt *Kossuth* követte huszonöt, majd *Rákóczi* tizenhét, holtversenyben *Ady* és *Jókai* (tizennégy-tizennégy), *Dózsa* (tizenhárom), *József Attila* (tizenegy), ismét holtversenyben *Zrínyi* és *Táncsics* (hét-hét), aztán *Széchenyi* (hat), *Kisfaludy* (öt), *Arany János* és *Árpád* (nyilván honfoglaló „apánk”: négy-négy). Nemcsak ez utóbbi kettő hátrányos helyzete lepett meg, de még inkább az, hogy *Szent Istvánról* (!) és *Vörösmartyról* a hatszázhuszonöt utcából mindössze három volt elnevezve – ugyanannyi, mint a festő *Egry Józsefről*, a moszkovita *Sallai Imréről* vagy (a Kossuth-díjjal 1955-ben jutalmazott költő) *Simon Istvánról*.

A nyolcvanöt híres ember között húsz költő (illetve író), másik húsz politikus, uralkodó és/vagy katona. Közülük három (a sárkányölő *György, I. István* és *László Szent*, másik három *Árpád, Előd* és *Lehel*) vezér, ismét három (*István* és *László* mellett *Hunyadi Mátyás*) pedig király. Továbbá kilenc tudós, négy zeneszerző, két festőművész és egy püspök található. Tizenkilenc utcanévadó, híres ember érdemeit viszont a „munkásmozgalmi” lexikonban kellett keresnünk. A háromutcás *Sallai* mellől valamiért hiányzott *Fürst*, de kétutcás volt *Hámán Kató*, az említett *Rózsa Ferenc*, továbbá *Ságvári (Endre)*, *Somogyi*

Béla és Zalka Máté, egyutcás Bacsó Béla, Kulich Gyula, Kun Béla, Mező Imre, és egy-egy utcával Engels meg Lenin is tartotta magát, ám a terjedelmes névjegyzékben nem találtuk sem a Rákosi-korszaknak, sem az 1956 utáni megtorlásnak egyetlen munkás vértanúját sem.

A nyirádi utcanevek névadói azoknak csaknem a felét (legalább tízet) a munkásmozgalmi lexikonból vették, főterét és címerét viszont Erzsébet királyné képmásával díszítették.

A külterületek névanyaga ennél lényegesen több helyismeretet közölt, de számos elnevezés könnyen félre is vezethetett volna. A balatonhenyei *Főső*-, *Aasó*- és *Küső-Harka* nevekben is a *Káli-medence* nevére adó Kál horka méltóságnevére bukkanhattunk, a Köveskál és Kővágóörs között elterülő *Sásdi* (más néven *Kapitány*) –rétek és a *Sásdi-szél* Domokos Mártonnak, a Rákóczi szolgálatában álló, nagyvázsonyi kuruc kapitánynak, a templomromok (mint a *Mária Magdolnáról* elnevezett salgföldi) és az ép templomok (mint az ábrahámhegyi *Jakab-Fülöp* kápolna és *Szent László* templom) azok védőszentjeinek az emlékéért őrzik, de például az utóbbi településen csak a nyári napfordulón használt „*Nyári János*” (másképpen *Szent Iván* vagy *Keresztelő Szent János*) kápolna mögött hiba lenne valami Nyári János nevű hírességet keresni, és a *Satu-út* (másként *Méjut* vagy *Partos út*) sem a kézszerítéséről „*Satu*”-nak elnevezett, salgföldi „híres ember” ragadványnevével viseli, hanem valószínűleg arra utal, hogy ott a lefelé ereszkedő szekeret be kellett fékezni, vagyis „*satúni*”. A tapolcai, *Viszló-parti* kirándulóhely *Feszenkő* neve viszont a sírkő alatt fekvő szovjet katonáé.

A tördemici *Mátyás-árok*, a Mindszentkáli –*domb* és –*tető*, vagy az edericsei –*kert* pedig nem Mátyás királyról, hanem az ott birtokos, Mátyás családról lett elnevezve. A gyulakeszi *Csigó-malom* (újabbban *Stilus galéria*) vagy a sáskai, káptalanfői és badacsonytomaji *Csigó-kutak* elnevezése az emlegetett nagybirtokos családhoz köthető, a káptalanfői *Budi-föd* és –*kereszt* neve a – Mohács után állítólag²⁸ Budáról ide telepítettek miatt gyakori – Budai családnévből, a tapolcai *Cibakházi* (Köveskálban *Csikházi*) dűlőnév pedig alighanem a Zwack, a salgföldi *Kan-domb* neve a Kun személynévből ered.

Ám számos hely megjelölésére nem személyek, hanem foglalkozások vagy népcsoportok nevére használták. A hajdani iskolamesterek javadalmi birtokaira utaló, zalahalápi, káptalanfői, kékkúti és lesencefalui *Mester-föd*, a taliándörögdi *Mester-tag*, –*árok* és –*legelő*, a vigántpetendi *Mester-kút*, a monostorapáti *Mester-erdő*, a diszeli *Mester-dűlő*, a sáskai *Mester-kert* és a lesencetomaji *Mester-szőlő*, valamint a papi javadalmak emlékéért őrző, henyei, halápi, istvándi, gyulakeszi, tóti, tördemici és szigligeti *Pap-födék*, a taliándörögdi *Pap-híd*, a kapolcsi, Mindszentkáli, monostorapáti és káptalanfői *Pap-tag*, kövágóörsi (ecséri) és vigántpetendi *Pap-kert* és a raposkai *Papdiós* mind arról győzött meg, hogy az *iskolamestert* (úgy is, mint *mestert* és *tanítót*), valamint a *papot* eleve „híres ember”-nek kell tekintenünk. Többek között az edericsei, hegymagasi, gyulakeszi, köveskáli, szentbékai és zalahalápi *Cigány-domb*, a tapolcai *Cigánytelep* és *utca*, a kapolcsi és badacsonytomaji *Cigánytanya*, a henyei és kövágóörsi *Cigány-kert*, a tördemici *Cigány-híd*, a kispáti *Cigány-rét* és a szigligeti *Cigány-tábla*, továbbá a sáskai, balatonrendesi és badacsonytördemici *Zsidó-ház*, a hegyesdi és köveskáli *Zsidó-domb*, a sáskai és lesencefalui *Zsidó-kút*, a zalahalápi és lesenceistvándi *Zsidó-tag*, a kapolcsi és tapolcai *Zsidó-udvar*, a taliándörögdi *Zsidó-erdő* és –*haraszt*, a henyei *Zsidó-föld*, a hegymagasi *Zsidó-kert*, a kispáti és Nemesgulács közötti *Zsidó-rét*, a sáskai *Zsidó-tábla*, a tördemici *Zsidó út* és számtalan *Zsidó templom* meg *temető* okán azonban minden *cigány* és *zsido* is „híres ember” lett.

De hírességnek tekintettük a helynevekben (még) nem rögzült ragadványneveket, jóllehet valamiről különösen nevezetes ismerőseinket is. Így többek között a megboldogult *Bolondjósit*, a betöréseiről elhíresült *Keszegcsabát*, a karikásostoráról is nevezetes *Fociferit*, valamint *Gazduramat*, aki föllovagolt egy Ipszilónház ötödik emeletére, *Rúigatment*, a jógázó labancot, aki (a szavajárásáról) *Macskaszarnyi Pistabácsi* pincéjében úgy „kimúlt, mint a pej szüretkor” (vagyis csak látszólag, mert berúgott)²⁹, továbbá *Mézesnénit*, *Borosbácsit*, *Gombát*, *Gyulavezért*, *Káposztát*, *Mengelét* és a *Zenebohócot*.

Ezek után játékunknak például egy A-betűs fordulója még így is alakulhatott:

ORSZÁG	VÁROS	HÁZ	HEGY	ÍZ	NÖVÉNY	ÁLLAT	HÍRES EMBER
<i>Aasó-Bondoró</i> (Határrész, Kapolcs)	<i>Aasó-Pabar</i> (Teleplésrész, Lesence- Istvánd)	<i>Aasó malom</i> (Talián- dörögd, Köveskál, Gyulakeszi)	<i>Aasó-Kőhát</i> (Kővágó- örs)	<i>Aasó-folyó</i> (Hegyesd)	<i>Aasó-lapi</i> (Balaton- ederics)	<i>Aasó- Sáska</i> (Sáska)	<i>Aasó-Tód</i> (Tód személynév, Köveskál)

A B betűnél a „Beeső-” és az F-nél a „Főső-” kezdetű nevek is hasonló előnnyel kecsegtettek, és megkaphattuk értük mind a nyolc pontot, de tudtuk, hogy az ilyesmi igénytelen megoldás. Ennél jobbat is találhat bárki, aki ezt a helyismereti játékot – a világ bármely táján – kipróbálja.

„Puskázni” szabad!

Például innen:

- A Balaton és a Keszthelyi-hegység turistatérképei 1:40000, 1:80000 (1992 és korábbiak)
 Bakay-Kalicz-Sági: Magyarország régészeti topográfiája (Budapest, 1966)
 Békefi Remig: A Balaton környékének egyházai és várai a középkorban (Budapest, 1907)
Ch = Cholnoky Jenő: Balaton (Franklin Társulat, Budapest, é.n.)
 Csánki Dezső: Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában. III. (Budapest, 1897)
CzF = Czuczor Gergely-Fogarasi János: *A magyar nyelv szótára* (Pest, majd Budapest 1862-1874)
 Dornyai-Vigyázó (szerk.) Balaton és környéke (Részletes magyar utikalauzok 7, Bp. 1934)
EK = Eötvös Károly: Balatoni utazás (Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1982)
 Erős Zoltán: Magyar irodalmi helynevek A-tól Z-ig (Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1985)
 Fekete József: Ábrahámhegyi Krónika (Tapolca, 1996)
 Fényes Elek: Magyarország geográfiai szótára (1851)
 Hermann-Lackovics: Köveskál
 Holub József: Zala megye története (Pécs, 1929)
 Jankó János: A Balaton-melléki lakosság néprajza
KH = Káli Híradó: egy zöld újság a Balaton-felvidékről (szerk. Somogyi Győző, 1999)
 Káli-medence Faluszeminárium Kővágóörs, 1985 január 7-12 (Népművelési Intézet, Budapest)
 Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988)
 Margittay Rikárd: A Balaton vár- és templomromjai (1940)
 Margittay Rikárd: Balaton – Tájak, emberek (1943)
MNK = Az V. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai (mek.oszk.hu katalógus, é.n.)
 Molnár László-Somogyi György: Regényes park (Kör Alapítvány, Veszprém, 2007)
 Nagy Jenő: Tapolca településföldrajza (Pécs, 1934)
 „Öreg fától öreg fáig” túrasorozat emléklapjai (szerk. Sonnevend Imre, 2002-2010)
PF = Pesty Frigyes: Magyarország helynevei történeti, földrajzi és nyelvészeti tekintetben I. (Budapest, 1888)
 Récsey Viktor: Balatonvidéki régészeti kutatásaim (Veszprém, 1895)
 Somogyi György: Ábrahámhegy, Salföld és Kisörs (Opus, é.n.)

Somogyi György: Balaton gyógy- és tengerfürdő (Fölvételek a századvégen... Novoprint, Dorog, 1998)
 Somogyi György: Nemzeti Park; A Balaton képe (in *A Balaton könyve*, Nők a Balatonért Egyesület, é.n.)
 Somogyi György: Magyar Tenger magyar ecsettel (in *Magyar Napló* 2009. augusztus 6-13. o.)
 Thirring, Dr.: Dunántúl, Badacsony és környéke (Turistatérkép, 1:75000, 1934)
 Tóth József: Tapolca hagyományos utca és dülöneveinek története (Tapolca, 1993)
 TV = Tapolcai Világlap (szerk. Somogyi György 1991-1993)
 Új magyar tájszótár (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979)
 VMFN = Veszprém Megye Földrajzi Nevei I. A Tapolcai járás (Magyar Nyelvtudományi Társaság, Bp., 1982)
 VMHL = Veszprém Megye Helytörténeti Lexikona II. (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988)
 Wodianer-Nemessuri Zoltán: Nemesvita, a nemes község életrajza (Diurna, Budapest-Novoprint, Dorog, 2001)
 Zákonyi Ferenc: A balatoni üdülőkörzet természeti értékei (OKTH, Veszprém, é.n.)

Jegyzetek

²⁴ EK II. 296.o.

25

A Salföld melletti (Kisörpusztai) *Bányatavak* madártávlatból:

elöl a *Vasas*,
 mögötte a *Patakos*,
 a *Misztikus*
 és a *Sekély*

26

Somogyi Győző rajza

27 Például:

Révfülöp

Szentbékáll

Szigliget

Tapolca

28 J.T.: Csobánci gondok 1554-ből (in *Tapolcai Világlap* 1991 dec. 6)

29 J.T.: Rémisztő szüreti legenda (in *Tapolcai Világlap* 1991 okt. 31)

Gáspár Gyula: *Generációk* - 2012 - olaj, vászon,

